

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 17.06.1988, sp. zn. 5 Tz 13/88, ECLI:CZ:NS:1988:5.TZ.13.1988.1

Číslo: 7/1990

Právní věta: Škoda způsobená devizovému hospodářství trestným činem ohrožení devizového hospodářství podle § 146 tr. zák. není majetkovou škodou, a proto nemůže být předmětem rozhodnutí v adhezním řízení.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 17.06.1988

Spisová značka: 5 Tz 13/88

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Adhezní řízení, Ohrožení devizového hospodářství, Škoda

Předpisy: 140/1961 Sb. § 146 141/1961 Sb. § 43 odst. 1
§ 43 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek okresního soudu v Jičíně ze 14. 11. 1986 sp. zn. 2 T 441/86 ve výroku o náhradě škody. Současně zrušil všechna další rozhodnutí na zrušenou část rozsudku obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Jičíně ze 14. 11. 1986 sp. zn. 2 T 441/86 byl obviněný J. Z. uznán vinným trestným činem ohrožení devizového hospodářství podle § 146 odst. 1 tr. zák. a odsouzen podle § 146 odst. 1 tr. zák. za použití § 53 odst. 2 tr. zák. k peněžnímu trestu ve výměře 5000 Kčs, přičemž podle § 54 odst. 3 tr. zák. byl pro případ, že by výkon tohoto trestu mohl být zaměřen, stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání dvou měsíců. Podle § 55 odst. 1 písm. c) tr. zák. mu byl, dále uložen trest propadnutí jednoho kusu digitálních hodinek zn. Lewis z bílého kovu. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost zaplatit československému státu, zastoupenému finančním odborem okresního národního výboru v Jičíně, na náhradě škody částku 4790.48 Kčs s tříprocentním úrokem od dne 31. 10. 1986. Uvedený rozsudek nabyl právní moci 2. 12. 1986.

Proti tomuto rozsudku podal ministr spravedlnosti ČSR ve prospěch obviněného stížnost pro porušení zákona, ve které navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že napadeným rozsudkem byl ve

výroku o náhradě škody porušen zákon v ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř., a aby tento vadný výrok zrušil. Ve stížnosti pro porušení zákona bylo vytknuto, že obviněnému J. Z. byla uložena povinnost nahradit škodu ve výši 4790,48 Kčs, tedy „devizovou škodu“, ačkoli zák. č. 142/1970 Sb. o devizovém hospodářství její odškodnění nepožaduje.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon porušen byl.

Okresní soud správně zjistil, že obviněný J. Z. v období od počátku roku 1985 do 3. 4. 1986 předal státní občance Vietnamské socialistické republiky T. T. H. postupně částku v celkové výši 10 060 Kčs za různé spotřební zboží (digitální hodinky, šátky, halenky, apod.), které od ní převzal za účelem jejich prodeje dalším osobám, čímž způsobil československému devizovému hospodářství škodu ve výši 4 790,48 Kčs. Tento skutkový stav okresní soud posoudil správně po stránce právní, když v něm shledal zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu ohrožení devizového hospodářství podle § 146 odst. 1 tr. zák.

Okresní soud rovněž zjistil všechny okolnosti významné pro rozhodnutí o trestu a obviněnému uložil tresty, které co do druhu a výměry odpovídají stupni nebezpečnosti i poměrům obviněného a splňují také hlediska uvedená v § 23 odst. 1 tr. zák. o účelu trestu.

K pochybení však došlo ve výroku o náhradě škody. V tomto směru je třeba přisvědčit stížnosti pro porušení zákona, že škoda způsobená československému devizovému hospodářství jednáním proti devizovým předpisům není škodou na majetku ve smyslu občanskému zákoníku, za kterou se považuje újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřena všeobecným ekvivalentem, tj. penězi. U devizové škody však jde o škodu nehmotnou, která vznikla v důsledku toho, že jednáním proti devizovým předpisům byl poškozen zájem společnosti na řádném devizovém hospodářství. Tato škoda je nenahraditelná. Nelze ji nahradit ani placením v československé měně, neboť takové náhradní plnění by nesplnilo účel, který je sledován devizovým hospodářstvím. Kdo takovou škodu československému hospodářství způsobil, odpovídá za ni trestně. V trestním řízení však československý stát jako nositel devizového monopolu je poškozeným s oprávněními uvedenými jen v § 43 odst. 1 tr. ř., a proto nemůže uplatnit nárok na náhradu škody podle § 43 odst. 2 tr. ř. Pokud přesto okresní prokurátor v souzeném případě učinil podle § 43 odst. 3 tr. ř. návrh, aby soud uložil obviněnému povinnost nahradit škodu, měl okresní soud postupovat analogicky podle § 44 odst. 3, § 206 odst. 4 tr. ř. a o nároku na náhradu škody neměl v rozsudku rozhodovat.